

Arbetsmaterial

Utkast 1, ver 5 till

Handbok

**Anvisningar för praktisk tillämpning av
Avelsplan 2006**

Innehåll

	sida
1. Etablering och skötsel­anvisningar för testbigården	3
2. Identitet	5
3. Registrering av utvintring/utmönstring	5
4. Registrering av honungsskörd	5
5. Instruktion för bedömning av temperament	6
6. Bedömning av svärmtröghet	8
7. Bedömning av bistryka	8
8. Metodik för utrensningstest	9
9. Nosematest	10
10. Kalkyngel	10
11. Drottningkort	11
12. Registreringskort tillsättning och invintring	12
13. Bedömningskort	13
14. Skötselkort	14

1. Etablering och skötselansvisningar för testbigården

A Generellt

Alla testsamhällen skall ges lika förutsättning och skall skötas likadant i förhållande till det utvecklingsstadium de befinner sig i.

Alla testsamhällen skall ges optimala förhållanden för utveckling och produktion.

En testbigård består av minst 9 testsamhällen.

B Grundläggande krav

- Drottningarna mottas i försändningsbur.
- Drottningarna utgörs av grupper om tre systrar som fördelas slumpmässigt bland bigårdens avläggare.
- Samhällen som skall testas skall inhysas i samma typ av material.
- Det skall endast finnas testsamhällen i testbigården
- Testdrottningarna sättes till konstsvärmar eller avläggare med eller utan yngel. Samma metod användes för alla drottningar i samma bigård.
- Tillsättning av drottningar och etablering av samtliga samhällen i en testbigård skall ske samtidigt (inom en vecka) och senast den 20 juli.
- Vid test av övervintringsegenskaperna skall samhället inte förstärkas med bin eller yngel efter den 20 juli. Notering skall göras om detta krav uppfylls.
- Konstsvärmar och avläggarna skall vara av samma storlek inom samma testbigård.
- Om avläggarna skall förstärkas med yngelramar så skall alla avläggarna förstärkas med lika många yngelramar.
- Vid förstärkning av avläggarna med yngelramar skall dessa tas från samhällen som inte är med i testen
- Under produktionsåret (år 1) skall man inte sättas till eller tas ifrån bin eller yngelramar från testsamhällena.
- Drottningen skall i princip ha samma plats för äggläggning i alla testsamhällen. Se till att drottningen alltid har tillräcklig plats för äggläggning. Yngelrummet skall därför bestå av minst 2 x10 ramar lågnormal, under maximal yngelproduktion under säsongen, eller motsvarande kakyta i andra ramformat.
- Skattdådor sätts på efter det enskilda samhällets behov.
- Delning av samhällen som en del i driftformen får ej ske. Alla samhällen skall ha möjlighet att visa eventuell svärmlust.

C Placering av testsamhällen i bigården

- Kuporna skall placeras så att man får minsta möjliga felflykt
- Kuporna kan placeras i grupper två och två med 90° vinkel mellan grupperna. Detta system kan utnyttjas i öppen terräng. Alternativt kan en oregelbunden placering användas som innebär att det är lätt för bina att hitta sin kupa.
- Där det finns vegetation, träd och buskar, hjälper detta bina med orienteringen och man kan utnyttja en placering i rak linje.

D Registrering av uppgifter

- Registrering av egenskaper, ingrepp och förändringar sker enligt schemat nedan.
- Noteringar förs på registreringskorten ” Tillsättning och invintring”, ”Bedömningskort” eller ”Skötselkort” efter egen modell
- Noteringarna arkiveras hos testvärden under 5 år.

- Uppgifterna rapporteras efter avslutat produktionsår genom registreringsrutinen i Svensk Biavels Biavelsdatabas via Internet.

Registrering av egenskaper, ingrepp och förändringar i testsamhällen

	Startåret (år 0) registreras följande	Produktions- året (år 1) registreras följande		
Egenskap, ingrepp, förändring	Vid invintring	Efter övervintring	Under dragperioden	Inför invintring
Bistryka	Ja	Ja	Vid max	Ja
Kontroll av drottning	Ja	Ja		Ja
Nosematest		Ja april		
Kontroll av kalkyngel		Ja		
Utresningstest			Vid två tillfällen i maj-juni	
Registrering av honungsskörd			Vid varje skördetillfälle	
Kontroll temperament			Månadsvis maj - aug	
Kontroll av svärmning			Fortlöpande 15 maj-15 juli	

E Avslutning av testen

- Testen avslutas efter sista honungsskörd och rapport lämnats
- Testdrottningarna återsänds till respektive avelsbiodlare (drottningägaren). Annan överenskommelse kan dock träffas mellan testvärd och avelsbiodlaren.

2. Identitet

Drottning

Varje drottning skall ha ett unikt identitetsnummer. Identitetsbeteckning för drottning består av 8 tecken utan mellanrum och skrivs enligt följande:

Exempel: NNN05001

De tre första tecknen består av uppfödarens initialer i form av tre bokstäver (NNN).

Nästa två tecken består av de två sista siffrorna i året som drottningen är född (05).

De tre sista tecknen utgörs av ett löpande nummer från 1 till 999 (001).

Drottningar födda 2005 eller tidigare behåller sina identitetsbeteckningar

Kupa

Kuporna numreras löpande från 1 till 999.

Bigård

Bigården skall ha en unik beteckning bestående av bokstäver och/eller siffror med upp till 12 tecken utan mellanrum.

Parningsstation/parningsplats

Parningsstation eller parningsplats anges med ett unikt namn samt 4 siffror för året som parningen avser. Namn och årtal skrivs utan mellanrum Exempel: Hasslö2005.

Parningsätt

Vilken parningen som drottningen fått anges enligt följande:

F= friparad

P= parningsstation

R= renparningsområde

S= seminerad

Biodlare

Biodlare skall ha en i biavelsdatabasen unik ”initialbeteckning” bestående av 3 bokstäver. Normen är första bokstaven i förnamnet samt första och sista bokstaven i efternamnet.

Är ”initialbeteckningen” redan upptagen väljs en annan.

3. Registrering av utvintring/utmönstring

Om samhället utvintrar eller utmönstras skall detta registreras på bedömningskortet med angivande av datum:

4. Registrering av honungsskörd

Honungsskörden registreras genom notering av datum för skattningen samt genom notering av skillnaden i skattlådornas vikt före och efter slungning. Vikten uttrycks i kg med en noggrannhet av 1 kg.

Alla samhällen skall skattas samtidigt. Varje skattningstillfällen kan registreras på Bedömningskortet. Men endast totala skörden rapporteras till databasen

Exempel

Registrering på bedömningskortet

Testbigård	Samhälle	Drottning	Honungsskörd1		Honungsskörd2		Honungsskörd3	
			Datum	Kg	Datum	Kg	Datum	Kg
Bigården	11	NN06222	20070620	22	20070725	35	20070815	10

Rapporteras till databasen: 67 kg (22+35+10 = 67)

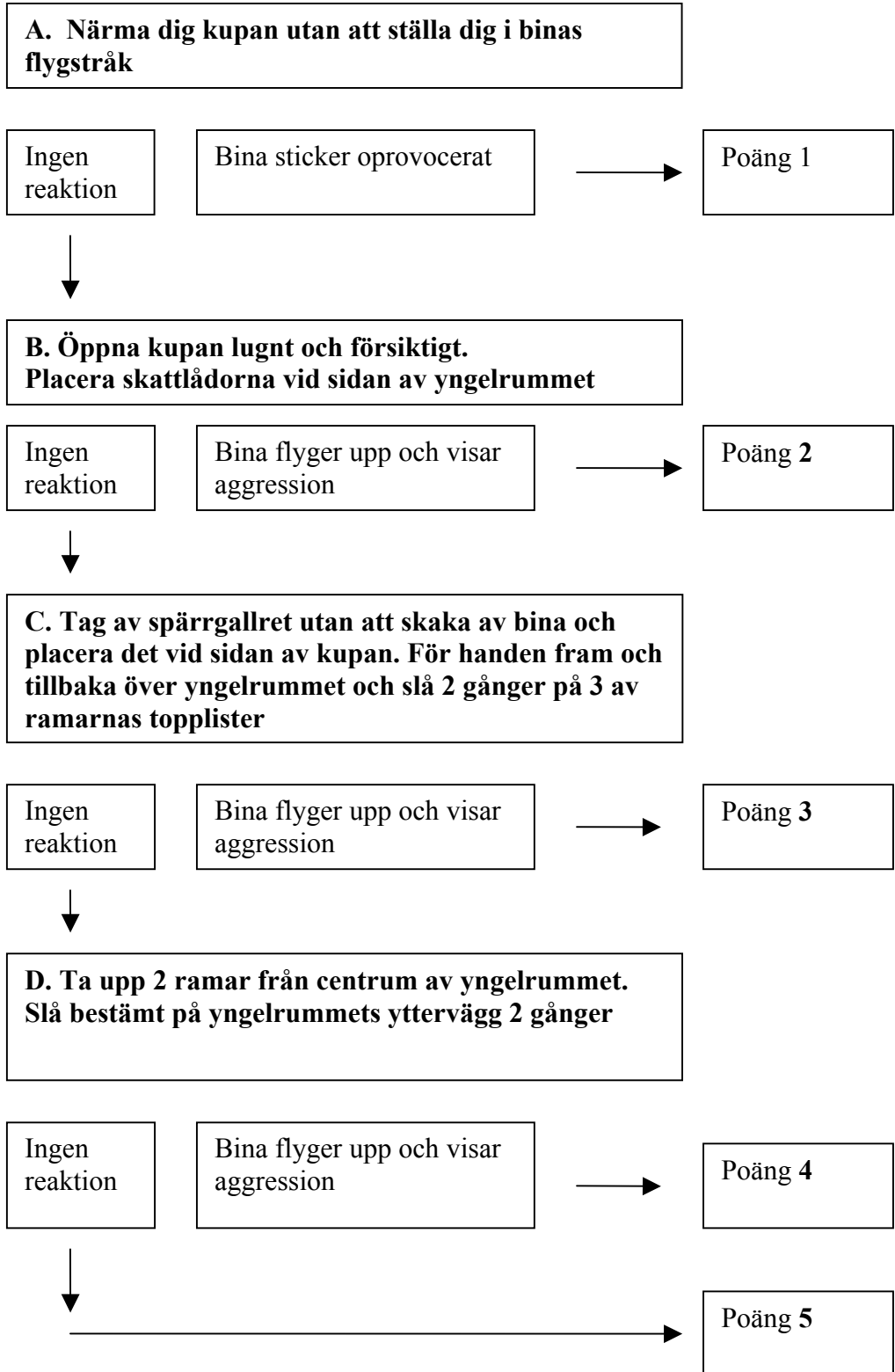
5. Instruktion för bedömning av temperament

Bedömning av temperament skall göras utan användning av rök, som enda operation i bigården vid detta tillfälle och för samtliga samhällen i bigården vid samma tillfälle. Temperamentet skall bedömas vid 4 tillfällen under produktionsåret (år 1), en gång i månaden, maj-aug, med lika långt intervall mellan tillfällena.

Bedömningsschemat enligt nedan skall följas.

Om man öppnar ett mycket oroligt och aggressivt samhälle, bör man vänta med att bedöma samhällen som står intill, tills det aggressiva samhället har lugnat sig. Vaktbin från det arga samhället kommer annars att följa biodlaren och negativt påverka bedömningen av nästa samhälle.

Temperamentstest

8. Metodik för utrensningstest

Allmänt.

Utrensningförmågan påverkas av miljöfaktorer såsom väder, nektar och pollendrag samt tid på året.

Det är därför viktigt att, när man gör jämförelser mellan olika samhällen, testerna görs samtidigt och att man genomför två tester per säsong. Testerna skall göras när samhällena är i god kondition och när det är bra drag i maj-juni.

Metod

Tillverka en mall med en rombförmad öppning där öppningen ger utrymme för 10 X 10 celler. Med en vass kniv skärs kakstycket ut och placeras i en plastpåse. Påsen skall vara märkt med datum och klockslag, samhällets nummer och bigård så att den säkert kan sättas tillbaka på det ställe där den togs ut. För att kakbiten skall hamna exakt märks den med en vattenfast spritpenna vilken sida som är fram samt lodlinjen. Man skall välja att skära ut yngel som varit täckt minst 2 dagar, men som inte är så gamla att pupporna fått rosa ögon. Detta kan kontrolleras genom att täcka av några celler i anslutning till området man avser att skära ut.

Det utskurna kakstycket fryses under ett dygn och efter några timmars upptining sätts kakbiten tillbaka på samma plats och i samma ställning som den var när den skars ut. Kontroll av utrensningen sker efter 48 timmar och då räknas antalet utrensade celler. Utrensningförmågan anges i procent. Eftersom vi hade 100 celler i den utskurna kakbiten blir utrensningsprocenten densamma som antalet utrensade celler.

9. Nosematest

Provtagning.

60 bin från övre, främre delen av biklungan i yngelrummet samlas in och fryses. Provet tas i april: vecka 16 i södra Sverige, v 17 i Mellansverige och v 18 i Norrland.

Bina packas i papperspåse, kuvert eller motsvarande. Aldrig i plast!

Märk varje prov noggrant med Ditt namn och kupans nummer.

För analys skickas provet till

Sandagergård
Att: Niels Midtiby
Sandagervej 61
DK-7100 Vejle
Danmark

Tel till Sandagergård 0045-757 23 777

Priset per analys är 27 DKR (2005 års pris)

Svar erhålles normalt efter någon vecka. Analysresultatet redovisas i en beskrivning av infektionsgraden som sedan klassindelas enligt nedan.

Infektionsgraden klassindelas enligt följande:

<u>Infektionsgrad</u>	<u>Klass</u>
Ingen	5
Svag	4
Medel	3
Stark	2
Mycket stark	1

10. Bedömning av förekomst av kalkyngel

Bedömning av förekomst av kalkyngel genomföres regelbundet och noteras enligt bedömningsskalan nedan.

<u>Förekomst av kalkyngel</u>	<u>Poäng</u>
Inget kalkyngel observerat	5
I enstaka drönceller	4
I enstaka arbetarceller	3
Många kalkyngelceller	2
I merparten av celler	1

11. Drottningkort

Svensk Biavel

Drottningkort Uppfödare..... Ägare.....

Drottning	<input type="text"/>	Kläckt	<input type="text"/>	Äggläggande	<input type="text"/>	Status <input type="text"/> <small>1 Stamdrottning 2 Avelsdrottning 3 Pötvingsdrottning 4 Testdrottning 5 Drottningmoder 6 Drottningmoder 7 Drönar producerande</small>
Ras	<input type="text"/>	Märkt	<input type="text"/>	Vingklippt	<input type="text"/>	
Moder	<input type="text"/>					Avelsvärde <input type="text"/> Honungsskörd <input type="text"/> Svärmning <input type="text"/> Temperament <input type="text"/> Utrensning <input type="text"/>
Parning	<input type="text"/>					
Parningsplats	<input type="text"/>					

Härstamning

```

graph LR
    A[ ] --- B[ ]
    A --- C[ ]
    B --- D[ ]
    B --- E[ ]
    C --- F[ ]
    C --- G[ ]
  
```


14. Skötselkort

Svensk Biavel

SKÖTSELKORT **År** **Bigård** **Kupa**

Drottning **Status**

Parning **Märkt** **Rammått i yngelrum** **Medelskörd i bigården**

Moder **Vingklippt** **Rammått i skatrlådor** **Antal samhällen**

Moderparning **Tillsatt** **Vinterfoder**

Datum	Bistyrka y-rum s-lådor	Tempe- rament	Svärm- tröghet	Kalk- yngel	Drott. observ.	Nosematet	Infektionsgrad		Utrensningstest		% utrennat				
						Datum	Datum	lg	Datum	lg	Datum	lg	Datum	lg	Största lg
						Honungsskörd									
						Noteringar									
Sommars- skölden vården															